



FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Lagstiftning om landskapet Ålands pensionsfond

1994-95

nr 11

FR nr 26

SAMMANFATTNING

Landskapsstyrelsens förslag

Landskapsstyrelsen föreslår att för landskapet grundas en pensionsfond utanför landskapets budget, i syfte att trygga betalningen av framtida pensioner för anställda som omfattas av landskapets pensionssystem och att utjämna de löpande pensionsutgifterna. Bestämmelser om landskapet Ålands pensionsfond föreslås intagna i en särskild landskapslag. Därtill föreslås att landskapslagen om pensionsavgift för anställda som omfattas av landskapets pensionssystem (37/94) upphävs då bestämmelserna inarbetats i den nya landskapslagen, samt vissa tekniska ändringar av landskapslagen om Posten på Åland (39/92) och landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (71/93).

Utskottets förslag

Utskottet föreslår att lagförslaget antas och att de i framställningen ingående motiveringarna omfattas. Utskottet föreslår ytterligare endast enstaka preciseringar och någon stilistisk ändring av förslaget.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Allmän motivering

Utskottet noterar att förslaget till landskapslagstiftning om landskapet Ålands pensionsfond föregåtts av en omfattande beredning över flera år. Med hänsyn till detta och att landskapsstyrelsen lämnat en väl underbyggd framställning, bedömer utskottet att förslaget förankrats i berörda kretsar och har därför generellt inga större invändningar mot framställningen, men önskar komplettera med följande kommentarer.

För närvarande finansieras de årliga pensionsutgifterna ur anslag som anvisats för ändamålet i landskapets budget. Inför de kommande åren beräknas pensionsutgifterna öka markant till följd dels av den ökade medellivslängden, dels det kumulerade antalet anställda födda under efterkrigsåren. Utskottet finner det därför angeläget att åtgärder vidtas för att underlätta finansieringen av pensionsutgifterna och för att trygga utbetalningen av de framtida pensionerna. Med hänsyn till att 44 § självstyrelselagen för Åland ger lagtinget möjlighet att genom landskapslag besluta om bildande av fonder utanför budgeten och till behovet av att skapa ett system som minskar beroendet av årlig pensionsfinansiering över landskapets budget, finner utskottet att förslaget att bilda en pensionsfond är en lämplig lösning. Utskottet understryker dock vikten av att den del av de löpande pensionsutgifterna som inte behöver finansieras med medel ur fonden

fortsättningsvis bekostas med anslag som anvisats för ändamålet i landskapets budget, så att uttagen ur fonden inte blir större än det är motiverat med beaktande av landskapets ekonomiska situation. Utskottet anser likaså att det är en nödvändighet att landskapet åtminstone under de ekonomiskt goda åren regelbundet överför medel till pensionsfonden för att kommande perioder med behov av stora pensionsutbetalningar skall kunna mötas utan problem.

Pensionsfondens inkomster kommer huvudsakligen att bestå av arbetsgivarnas pensionspremier och de anställdas pensionsavgifter. För närvarande beräknas den kalkylerade pensionspremien till 22 procent för landskapet som arbetsgivare och till 4 procent för löntagarens pensionsavgift. Tanken är att arbetsgivarens pensionspremier samt de anställdas pensionsavgifter i framtiden kommer att betalas direkt till pensionsfonden. Därtill kommer i stöd av landskapets budget för år 1995 vid lagens ikraftträdande att överföras ett totalbelopp om 40,3 Mmk till fonden. Det upptagna anslaget består av två delar, dels de pensionsavgifter som landskapet uppburit av de anställda fr.o.m. 1993, dels 15 Mmk för att pensionsfondens ekonomiska ställning skall motsvara den som förelegat om fonden, såsom ursprungligen planerades, inlett sin verksamhet vid ingången av detta finansår.

Utskottet noterar att avsikten med pensionsfonden är att bygga upp kapital för betalning av framtida pensioner. Med hänsyn till detta och till principen om att upprätthålla lagtingets budgetmakt understöder utskottet förslaget om att de överföringar från pensionsfonden som görs och som avser att täcka en del av de årliga pensionskostnaderna, inkluderas i den årliga utgiftsstaten. Övriga medel som fonden förvaltar utöver de som i första hand överförts till landskapet för täckande av löpande pensionsutgifter, kommer att återlånas till landskapet eller utlånas till dess affärsverk och kommuner samt kan i sista hand placeras på sätt som närmare kommer att anges i landskapsförordning. Utskottet förordar den föreslagna prioritetsordningen avseende användningen av fondens medel.

Pensionsfonden föreslås ledas av en styrelse med befogenhet att besluta om fondens placeringsprinciper och att ansvara för dess verksamhet. Vid sidan av styrelsen kommer landskapsstyrelsens finansavdelning att fungera som koordinator av fondens verksamhet och ansvara för skötseln av dess löpande förvaltning. Utskottet har inhämtat att de slutliga formerna för hur fondens administration kommer att läggas upp inte ännu har slagits fast, eftersom landskapsstyrelsen har velat invänta lagtingets beslut i frågan.

Detaljmotivering

3 § I bestämmelsen regleras valet av styrelse för pensionsfonden. Landskapsstyrelsen har till uppgift att för fyra kalenderår i sänder utse sju ledamöter med personliga ersättare. Tre av ledamöterna jämte deras ersättare föreslås utsedda bland de mest representativa fackliga organisationerna. För resterande fyra ledamöter har däremot inte uppställts villkor för att de skall representera någon intressepart eller inneha någon särskild

sakkunskap. Utskottet noterar att landskapsstyrelsen givetvis även utan närmare bestämmelser har alla möjligheter att tillse att pensionsfondens styrelse till sin sammansättning företräder sådan sakkunskap och kompetens som uppdraget förutsätter.

4 § Utskottet föreslår endast en språklig ändring av det tredje momentet i bestämmelsen.

10 § Bestämmelsen reglerar återlån till landskapet ur pensionsfondens medel. Utskottet har erfårit att det är landskapsstyrelsens uppfattning att möjligheten till återlån är en riktig tågordning med tanke på att landskapet i egenskap av arbetsgivare är ansvarigt för 22 procent av de kalkylerade pensionspremierna som inbetalas till fonden. Utskottet konstaterar att återlån ur pensionsfonder är ett sedvanligt förfarande i våra närområden och att det i landskapets fall kan ses som en komensation för det att landskapet ansvarar för utbetalningen av pensionerna.

12 § Till den del pensionsfondens medel inte används till betalning av landskapets årliga pensionsutgifter, återlånas eller lånas ut skall dessa placeras på ett betryggande sätt som ger avkastning. Landskapsstyrelsen föreslår att närmare bestämmelser om på vilket sätt medlen skall placeras, ges i landskapsförordning. Utskottet noterar att till framställningen bilagts en idéskiss över hur en sådan förordning kunde utformas. Utskottet har härvid erfårit att orsak till att regler för placeringen av de medel som pensionsfonden förvaltar inte intagits i lagen beror på att det i detta fall finns ett särskilt behov av att snabbt kunna ändra befintliga regler så att fondens avkastning skall kunna maximeras från tid till annan. Utskottet omfattar för sin del sagda övervägande.

Beträffande förordningens innehåll angående prioriteringen av de grupper av tillgångslag som får tjäna som placeringsobjekt samt den procentuella fördelningen mellan olika tillgångslag, anser utskottet att reglerna skall avspegla den seriositet som fonden är tänkt att verka under med beaktande av att denna förvaltar medel som tillkommer andra i framtiden.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 5 april 1995 inbegärt finansutskottets yttrande över lagframställningen.

Utskottet har i ärendet hört landskapsstyrelseledamoten Lasse Wiklöf, finanschefen Dan E. Eriksson och lagberedningssekreteraren Hans Selander.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Magnus Lundberg samt ledamöterna Bengtz, Gunnar Lundberg och Sjölund.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget antar det i framställningen ingående första lagförslaget i följande lydelse:

LANDSKAPSLAG
om landskapet Ålands pensionsfond

(Ingressen lika som i framställningen).

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1-2 §§

(Lika som i framställningen).

2 kap.

Pensionsfondens ledning

3 §

(Lika som i framställningen).

4 §

(1 och 2 mom. lika som i framställningen).

Som styrelsens beslut gäller *det förslag som majoriteten har biträtt*. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

(4 mom. likas om i framställningen).

5 §

(Lika som i framställningen).

3 kap.

Pensionsfondens penningrörelse och rättsförmåga

6-13 §§

(Lika som i framställningen).

4 kap.

Bokföring och bokslut

14-16 §§

(Lika som i framställningen).

**5 kap.
Särskilda bestämmelser**

17-23 §§

(Lika som i framställningen).

samt att lagtinget antar de i framställningen ingående
andra och tredje lagförslaget oförändrade.

Mariehamn den 18 maj 1995

Ordförande

Magnus Lundberg

Sekreterare

Janina Groop